

МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра державно-правових дисциплін

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Ректор МГУ

д.ю.н., проф. Громовенко К.В.

« 31 » 08 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Загальна історія держави і права

Галузь 293 «Міжнародне право»
(шифр і назва напрямку підготовки)

Спеціальність(напрямок підготовки) 29 «Міжнародне право»
(шифр і назва спеціальності)

Назва освітньої програми «Міжнародне право»

Інститут права, економіки та міжнародних відносин
(назва факультету)

Ступінь вищої освіти
(освітньо-кваліфікаційний рівень) початковий рівень (короткий цикл)

ОДЕСА
2021 рік

Робоча програма «Загальна історія держави і права» розроблена відповідно до освітньої програми підготовки молодшого бакалавра за напрямом підготовки (спеціальності) 293 – Міжнародне право

«20» серпня 2021 року - 11 с.

Розробник:

к.ю.н., доцент кафедри
державно-правових дисциплін

Наталя АРАБАДЖИ

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри Державно-правових дисциплін
Протокол № 1 від 20 серпня 2021 року

Завідувач кафедри

Денис МАНЬКО

«20» серпня 2021 року

Гарант освітньої програми

Світлана АНДРЕЙЧЕНКО

«23» 08 2021 року

Схвалено Вченою радою Міжнародного гуманітарного університету

Протокол № 1 від «31» серпня 2021 року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Рік навчання	
Змістових модулів – 1	1-й	1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання (назва)	Семестр	
Загальна кількість годин - 120	II-й	II -й
	Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних –3,5 самостійної роботи студента – 5	24 год.	8 год.
	Практичні, семінарські	
	24 год.	6 год.
	Лабораторні	
	-	-
	Самостійна робота	
	72 год.	106 год.
	Індивідуальні завдання: год.	
	-	-
	Вид контролю:	
екзамен	екзамен	

«Загальна історія держави і права» вивчає організацію влади, державний устрій і становище в ньому особистості, а також первісні основи юриспруденції деяких зарубіжних держав.

Метою викладання навчальної дисципліни «Загальна історія держави і права» є вивчення виникнення, розвитку і зміни типів та форм держави і права, а також державних органів і правових інститутів народів світу, ознайомлення студента-правовика з колом історико-правових фактів, з юридичною термінологією і традиціями; аналіз основних правових інститутів, кодифікацій і правових актів світової історії, структури влади і політичної діяльності зарубіжних країн.

Формування у студентів розуміння основ і змісту розвитку державно-правових інститутів в контексті головних історичних подій світу для удосконалення їх наукової підготовки та професійної діяльності є головними **цілями** навчальної дисципліни.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Загальна історія держави і права» є:

- загальна підготовка студентів у питаннях держави і права, вироблення в них особливого юридичного мислення, необхідного для засвоєння та застосування права;
- створення необхідних передумов для найкращого засвоєння таких дисциплін, як теорія держави і права, порівняльне правознавство, міжнародне право, а також інших юридичних дисциплін;
- сприяння формуванню наукового підходу до процесів, які відбуваються в іншій країні і в усьому світі.

2. Вимоги до результатів навчання та компетенції, які планується сформувати

У процесі реалізації програми дисципліни «Загальна історія держави і права» формуються наступні компетентності із передбачених освітньою програмою:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов

Загальні компетентності (ЗК)

- ЗК 1. Здатність до розуміння причинно-наслідкових зв'язків й уміння їх використовувати у професійній діяльності.
- ЗК 2. Здатність до аналітичних та управлінських здібностей.
- ЗК 5. Здатність пропонувати та обґрунтовувати власну позицію.
- ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел за допомогою використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- ЗК 11. Здатність репрезентувати результати власної наукової та професійної діяльності та аргументовано їх обстоювати

Спеціальні (фахові) компетентності

- ФК 1. Знання історичних та політичних процесів розвитку держави, права, окремих правових систем, системи міжнародних відносин.
- ФК 4. Розуміння способів захисту національних інтересів власної держави за допомогою міжнародно-правових інструментів.

Навчальна дисципліна «Загальна історія держави і права» забезпечує досягнення програмних результатів навчання (РН), передбачених освітньою програмою:

- РН 1. Демонструвати знання у сфері теоретико-історичних, галузевих, міжгалузевих та прикладних юридичних наук.
- РН 17. Збирати, обробляти й упорядковувати інформацію щодо стану міжнародних відносин, зовнішньої політики України.
- РН 18. Аналізувати концептуальні підходи щодо вирішення проблем міжнародного та національного права.

Заплановані результати навчання за навчальною дисципліною

Знання:

- питання загальної історії держави і права, тому що право є частиною духовної культури різних народів і вивчення історії його розвитку може сприяти підвищенню рівня правосвідомості;
- історичні події, які дозволяють увійти до професійного юридичного середовища;
- закони та інші нормативні акти, які дають цінні відомості про суспільний і державно-правовий лад, що існував в різних країнах у різні періоди;
- основні поняття та категорії історико-правової науки, закономірностей всесвітнього державно-правового розвитку.

Розуміння:

- аналізувати джерела права та історико-правові документи минулого в різних країнах світу;
- мати уявлення про державні реформи в області організації органів влади і управління, суду та судочинства, права, які здійснювались
- застосовувати навички правового мислення, уміти орієнтуватися в нормативно-правових актах.

Застосування знань (вміння):

- аналізувати та порівнювати історично-правові джерела, критично осмислювати їх положення;
- оцінювати процес, підсумки та перспективи всесвітнього державно-правового розвитку.

Аналіз:

- упорядковувати набуті знання у вигляді реферату з загальної історії держави і права.

Оцінювання:

- аргументовано вибирати предметні області майбутніх досліджень.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Предмет і метод курсу «Загальна історія держави і права». Загальні риси держави і права Стародавнього Сходу

1. Історія держави і права як наука і навчальна дисципліна
2. Методологія науки
3. Періодизація курсу
4. Загальні риси держави і права Стародавнього Сходу

Тема 2. Держава і права Межиріччя

1. Особливості виникнення цивілізацій та державності на території Межиріччя.
2. Утворення Вавілонського царства. Суспільний та державний лад Вавілоу.
3. Закони Хаммурапі - головна правова пам'ятка Вавілонського Царства

Тема 3. Державно-правовий устрій Стародавньої Індії

1. Історичні умови виникнення і розвитку давньоіндійської цивілізації.
2. Державний устрій імперії Маур'їв.
3. Загальні риси права Стародавньої Індії. Загальна характеристика Законів Ману.

Тема 4. Держава і право Стародавньої Греції

1. Особливості утворення грецьких держав-полісів.
2. Суспільний та державний устрій стародавньої Спарти. Реформи Лікурга.
3. Афіський поліс та його суспільно-державний розвиток.

4. Основні риси правової системи стародавніх Афін.

Тема 5. Держава і право Стародавнього Риму

1. Періодизація історії Римської держави
2. Суспільний і державний лад Риму в «царський період». Реформи рекса Сервія Тулія (VI ст. до н. е.)
3. Встановлення республіки. Суспільний і державний лад республіканського Риму
4. Падіння республіки і встановлення монархії та його причини
5. Право стародавнього Риму та його основні риси.

Тема 6. Держава і право Арабського Халіфату

1. Виникнення Халіфату
2. Суспільний лад цивілізації арабів
3. Державний устрій Арабського Халіфату
4. Шаріат - система мусульманського права

Тема 7. Держава і право Англії сер. XVII ст. Буржуазна революція в Англії

1. Англія напередодні революції. Передумови, причини та особливості Англійської революції
2. Етапи та головні завдання революції.
3. Перетворення в державному устрої Англії за роки буржуазної революції
4. Протекторат Олівера Кромвеля. «Знаряддя управління» 1653 р.

Тема 8. Держава і право Великобританії з кінця XVII - до поч. XX ст.

1. Становлення в Англії парламентарної монархії. Державний устрій та законодавство Англії на рубежі XVII - XVIII ст.
2. Держава і право Великобританії у XVIII - на початку XX ст.
3. Основні риси англійської правової системи

Тема 9. Держава і право Франції XVIII-XX ст. Велика французька буржуазна революція

1. Причини, особливості та етапи Великої французької революції (1789-1794 рр.)
2. Революційне законодавство у Франції
3. Жирондистська республіка (Перша республіка)
4. Якобінська диктатура (1793 р - 1794 р.)
5. Держава і право Франції у XX ст.

Тема 10. Держава і право Сполучених Штатів Америки XVIII-XX ст. Війна за незалежність США

1. Положення північно-американських колоній Великобританії напередодні війни за незалежність
2. Війна за незалежність - причини, завдання, особливості
3. Конституційне будівництво в штатах. «Статті Конфедерації і вічного союзу» 1781 р.
4. Державний та конституційний розвиток США в кінці XVIII - середини XX ст. Громадянська війна 1861 р., Реконструкція Півдня
5. Правова система США

Тема 11. Держава і право Німеччини до XVIII ст.

1. Виникнення і становлення німецької державності
2. Суспільний устрій феодальної Німеччини
3. Німецьке право в період феодалізму

Тема 12. Держава і право Німеччини у XIX-XX ст.

1. Об'єднання Німеччини. Створення німецької імперії
2. Державний устрій Німеччини у XX ст.
3. Правова система та законодавство Німеччини у XIX-XX ст. Конституція німецької імперії 1871 р.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				Заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		лекції	семін.	сам. роб.		лекції	семін.	сам. роб.
Тема 1. Предмет і метод курсу «Загальна історія держави і права». Загальні риси держави і права Стародавнього Сходу	10	2	2	6				
Тема 2. Держава і права Межиріччя	10	2	2	6				
Тема 3. Державно-правовий устрій Стародавньої Індії	10	2	2	6				
Тема 4. Держава і право Стародавньої Греції	10	2	2	6				
Тема 5. Держава і право Стародавнього Риму	10	2	2	6	2	2		
Тема 6. Держава і право Арабського Халіфату	10	2	2	6				
Тема 7. Держава і право Англії сер. XVII ст. Буржуазна революція в Англії	10	2	2	6	2	2		
Тема 8. Держава і право Великобританії з кінця XVII - до поч. XX ст.	10	2	2	6				
Тема 9. Держава і право Франції XVIII-XX ст. Велика французька буржуазна революція	10	2	2	6	2	2		
Тема 10. Держава і право Сполучених Штатів Америки XVIII-XX ст. Війна за незалежність США	10	2	2	6				
Тема 11. Держава і право Німеччини до XVIII ст.	10	2	2	6	2			
Тема 12. Держава і право Німеччини у XIX-XX ст.	10	2	2	6				
Усього годин	120	24	24	72	120	8	6	106
ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ - ІСПИТ								

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Тема 1. Предмет і метод курсу «Загальна історія держави і права». Загальні риси держави і права Стародавнього Сходу 1. Історія держави і права як наука і навчальна дисципліна 2. Методологія науки 3. Періодизація курсу 4. Загальні риси держави і права Стародавнього Сходу	2	
2	Тема 2. Держава і права Межиріччя 1. Особливості виникнення цивілізацій та державності на території Межиріччя. 2. Утворення Вавілонського царства. Суспільний та державний лад Вавілону 3. Закони Хаммурапі - головна правова пам'ятка Вавілонського Царства	2	
3	Тема 3. Державно-правовий устрій Стародавньої Індії 1. Історичні умови виникнення і розвитку давньоіндійської цивілізації 2. Державний устрій імперії Маур'їв 3. Загальні риси права Стародавньої Індії. Загальна характеристика Законів Ману	2	

4	Тема 4. Держава і право Стародавньої Греції 1. Особливості утворення грецьких держав-полісів 2. Суспільний та державний устрій стародавньої Спарти. Реформи Лікурга 3. Афі́нський поліс та його суспільно-державний розвиток 4. Основні риси правової системи стародавніх Афін	2	
5	Тема 5. Держава і право Стародавнього Риму 1. Періодизація історії Римської держави 2. Суспільний і державний лад Риму в «царський період». Реформи рекса Сервія Тулія (VI ст. до н. е.) 3. Встановлення республіки. Суспільний і державний лад республіканського Риму 4. Падіння республіки і встановлення монархії та його причини 5. Право стародавнього Риму та його основні риси.	2	2
6	Тема 6. Держава і право Арабського Халіфату 1. Виникнення Халіфату 2. Суспільний лад цивілізації арабів 3. Державний устрій Арабського Халіфату 4. Шаріат - система мусульманського права	2	
7	Тема 7. Держава і право Англії сер. XVII ст. Буржуазна революція в Англії 1. Англія напередодні революції. Передумови, причини та особливості Англійської революції 2. Етапи та головні завдання революції. 3. Перетворення в державному устрої Англії за роки буржуазної революції 4. Протекторат Олівера Кромвеля. «Знаряддя управління» 1653 р.	2	2
8	Тема 8. Держава і право Великобританії з кінця XVII - до поч. XX ст. 1. Становлення в Англії парламентарної монархії. Державний устрій та законодавство Англії на рубежі XVII - XVIII ст. 2. Держава і право Великобританії у XVIII - на початку XX ст. 3. Основні риси англійської правової системи	2	
9	Тема 9. Держава і право Франції XVIII-XX ст. Велика французька буржуазна революція 1. Причини, особливості та етапи Великої французької революції (1789-1794 рр.) 2. Революційне законодавство у Франції 3. Жирондистська республіка (Перша республіка) 4. Якобінська диктатура (1793 р - 1794 р.) 5. Держава і право Франції у XX ст	2	2
10	Тема 10. Держава і право Сполучених Штатів Америки XVIII-XX ст. Війна за незалежність США 1. Положення північно-американських колоній Великобританії напередодні війни за незалежність 2. Війна за незалежність - причини, завдання, особливості 3. Конституційне будівництво в штатах. «Статті Конфедерації і вічного союзу» 1781 р. 4. Державний та конституційний розвиток США в кінці XVIII - середини XX ст. Громадянська війна 1861 р., Реконструкція Півдня 5. Правова система США	2	
11	Тема 11. Держава і право Німеччини до XVIII ст. 1. Виникнення і становлення німецької державності 2. Суспільний устрій феодальної Німеччини 3. Німецьке право в період феодалізму	2	
12	Тема 12. Держава і право Німеччини у XIX-XX ст. 1. Об'єднання Німеччини. Створення німецької імперії 2. Державний устрій Німеччини у XX ст. 3. Правова система та законодавство Німеччини у XIX-XX ст. Конституція німецької імперії 1871 р.	2	
	Всього	24	6

6. Самостійна робота

Самостійна робота з дисципліни складається з опрацювання навчального матеріалу:

- опрацювання лекційного матеріалу;
- самостійне опрацювання окремих питань навчальної дисципліни;
- підготовка до семінарських занять;
- підготовка та виконання реферату;
- підготовка до підсумкового контролю.

7. Індивідуальні завдання.

Відповідно до навчального плану, слухачі початкового рівня вищої освіти спеціальності «Міжнародне право» виконують контрольну роботу з дисципліни «Загальна історія держави і права» у вигляді реферату на одну із запропонованих тем.

Реферат з навчальної дисципліни є результатом самостійної роботи студента навчально-пошукового характеру. Підготовка реферату має обов'язково погоджуватися з викладачем.

Реферат повинен мати титульний лист, вступ, основні розділи (2–4), висновки, список використаних джерел. Цитати, фактичні і статистичні матеріали, наведені в тексті, обов'язково мають супроводжуватися посиланнями на використані джерела.

При написанні реферату слід дотримуватися наступних вимог:

1. Обов'язковою умовою написання реферату є план, що складається не менше, ніж з 3-х пунктів, а також вступ та висновки, які повинні виражати власне ставлення студента до обраної теми.
2. Робота має мати обсяг не менш 10-ти друкованих сторінок тексту
3. Друкування тексту - за допомогою комп'ютера здійснюється через 1,5 міжрядкових інтервали, 14 кегль, шрифт Times New Roman. Поля: зліва - 30 мм; праворуч - 10-15 мм; вгорі і знизу - 20 мм;
4. Усі сторінки, окрім титульної мають бути пронумеровані (якщо в рефераті є додатки, то вони не підлягають нумерації).
5. Літературних джерел повинно бути використано не менше 6-7.

Темі рефератів:

1. Суспільний та державний устрій стародавнього Вавілоу
2. Злочини та покарання за законами Хаммурапі
3. Правове становище варн і каст у стародавній та середньовічній Індії.
4. Державний устрій Індії епохи Маур'їв
5. Закони Ману.
6. Суспільний та державний устрій стародавнього Єгипту
7. Загальні риси рабовласницької афінської демократії
8. Суспільно-правовий лад та організація публічної влади у Спарті.
9. Державний устрій Риму періоду республіки
10. Система управління Римською імперією.
11. Інституції Гая: загальна характеристика та значення
12. Характерні риси раннього римського права на прикладі законів XII таблиць
13. Історичні системи римського права класичного періоду
14. Звід Юстиніана.
15. Військові союзи та міжнародні угоди античної доби.
16. Шаріат - система мусульманського права.
17. Історія створення і загальна характеристика Салічної правди.
18. Загальне і особливе в становленні і розвитку державності в країнах середньовічної Європи.
19. Правовий статус мешканців середньовічних міст.
20. Священна Римська імперія германської нації: організація влади та право.
21. Імперія ромеїв (Візантія).
22. Візантійське право.
23. Законник Стефана Душана.
24. Міські республіки і міське самоврядування у середньовічній Європі.
25. Система справедливості і «загальне право» в середньовічній Англії.
26. Саксонське зерцало як пам'ятник права середньовічної Німеччини.
27. Вестфальський мир та виникнення класичного міжнародного права.
28. Розвиток міжнародного права за часи середньовіччя.
29. Основні характеристики буржуазного права, його порівняння з феодальним.
30. Політичний портрет Олівера Кромвеля.
31. Протекторат О. Кромвеля.

32. Британська імперія та три типи колоніального управління.
33. Формування конституційної монархії в Англії.
34. Вибірчі реформи в Англії 1832, 1867 1884-1885 рр.
35. Розвиток системи відповідального кабінету і парламентарна монархія в Англії.
36. Виникнення і розвиток суду присяжних в Англії.
37. Історія кримінального процесу в Англії.
38. Соціальне законодавство в Англії.
39. Англосаксонська правова система: формування та особливості.
40. Історія кримінального права Англії в середні віки та новий час (XI-XIX століття).
41. Правотлумачна діяльність Верховного Суду США як джерело конституціоналізму у XIX столітті.
42. Громадянська війна 1862-1865 рр. у США та її державно-правові наслідки.
43. Державний лад Першої імперії у Франції.
44. Революція 1848 р. у Франції та встановлення Другої республіки.
45. Французька колоніальна імперія і колоніальна система управління.
46. Декларація прав людини і громадянина у Французькій буржуазній революції. Порівняльний аналіз і історичне значення.
47. Якобінська диктатура у Франції.
48. Історія кримінального права Франції
49. Історія буржуазного конституціоналізму у Франції.
50. Паризька комуна - держава нового типу.

8. Методи контролю

Здобувачі вищої освіти опановують зміст навчальної дисципліни у наступних видах навчальної роботи: опрацювання лекційних матеріалів та літератури; підготовка до семінарських занять; виконання реферату.

Поточне оцінювання здійснюється у вигляді демонстрації результатів навчання та оцінювання: усної відповіді на питання лекційного курсу або тестування знань з певного розділу (теми) або з певних окремих питань лекційного курсу; виступу на семінарських заняттях.

Підсумковий контроль проводиться для оцінювання якості засвоєння навчального матеріалу дисципліни з урахуванням результатів поточного контролю. Форма підсумкового контролю: *екзамен*.

Методи демонстрації результатів навчання за навчальною дисципліною

Результат навчання*	Вимірювання кожного результату навчання
<p>Знання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - основних історико-правових фактів; - основних підходів до вивчення історико-правових процесів; - стадій еволюції держави і права зарубіжних країн 	Усне опитування.
<p>Розуміння:</p> <ul style="list-style-type: none"> - закономірностей історичного розвитку держави і права різних країн світу; - державних реформ в області організації органів влади і управління, суду та судочинства, які здійснювались у зарубіжних країнах; - проводити порівняльну характеристику права 	Усне опитування.
<p>Застосування знань (вміння):</p> <ul style="list-style-type: none"> - аналізувати джерела права та історико-правові документи минулого в різних країнах світу; - оцінювати процес, підсумки та перспективи всесвітнього державно-правового розвитку; - застосовувати навички правового мислення, уміти орієнтуватися в нормативно-правових актах. 	Усне опитування. Виконання реферату
<p>Аналіз:</p> <ul style="list-style-type: none"> - упорядковувати набуті знання у вигляді реферату з загальної історії держави і права. 	Усне опитування. Виконання реферату
<p>Синтез</p> <ul style="list-style-type: none"> - виявлення спільного, особливого, одиничного у розвитку держави і права 	Усне опитування.
<p>Створення</p> <p>письмових робіт на історико-правову тематику</p>	Захист та оцінювання реферату
<p>Оцінювання:</p> <p>застосування історико-правових знань для оцінки сучасної державної та правової реальності.</p>	Усне опитування.

9. Критерії підсумкової оцінки знань студентів

Згідно діючої в університеті системи діагностики знань, оцінка знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою, відповідною національною шкалою («зараховано», «не зараховано», «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») і шкалою європейської кредитно-модульної системи (ECT8 - «А», «В», «С», «Б», «Е», «FX», «F»).

Рівень знань оцінюється:

«відмінно» А - від 90 до 100 балів. Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію, демонструє знання матеріалу, проводить узагальнення і висновки. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, під час яких давав вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

«добре» В - від 82 до 89 балів. Студент володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

«добре» С - від 74 до 81 балів – Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, але дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, реферату та активність у науково-дослідній роботі;

«задовільно» D - від 64 до 73 балів. Студент був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на середньому рівні, допускає помилки, серед яких є значна кількість суттєвих. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, рефератів (есе);

«задовільно» Е - від 60 до 63 балів. Студент був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні, на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки, має неповний конспект з завданнями до самостійної роботи.

«незадовільно з можливістю повторного складання» FX – від 35 до 59 балів. Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.

«незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни» F – від 0 до 34 балів. Студент не володіє навчальним матеріалом.

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами

Сума балів за 100-бальною шкалою	Шкала ECT8	Національна шкала	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою
				екзамен
90-100	A	відмінно	високий	відмінно
82-89	B	дуже добре	достатній	добре
74-81	C	добре		
64-73	D	задовільно	середній	задовільно
60-63	E	достатньо		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторної здачі семестрового контролю	низький	не задовільно
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту		

10. Рекомендована література

Основна

1. Крестовська Н.М., Цвіркун О.Ф. Історія держави і права зарубіжних країн : хрестоматія-практикум. Харків : Одиссей, 2010. 486 с.
2. Хрестоматія з історії держави і права України : навч. посібник / МОН України; упорядник А.С. Чайковський, О.Л. Копиленко та ін. К. : Юрінком Інтер, 2003. 656 с.
3. Хрестоматія з історії держави і права України : навч. посібник для Здобувач вищої освіти юридичних спец. вузів / Укладачі В.Д. Гончаренко, О.Д. Святоцький; за ред. В.Д. Гончаренка. К. : Ін Юре, 2003. 800 с.
4. Хрестоматія з історії держави і права України: Навч. посібник для студ. юрид. спец. вищих зал. освіти / За ред. В.Д.Гончаренка. Вид. 2-ге, перероб. і доп. Київ : Видавничий дім "Ін Юре", 2000. Т.1. 472 с.; Т. 2. 728 с.

Допоміжна

5. Іванов В.М. Історія держави і права України : навчальний посібник. Київ : Атіка, 2007. 728 с.
6. Кульчицький В.С., Тищик Б.Й. Історія держави і права України : підруч. для студ. ВНЗ. Київ : Ін Юре, 2008. 622 с.
7. Макарчук В.С. Загальна історія держави і права зарубіжних країн : навч. посібник. Київ : Атіка, 2006. 680 с.
8. Тищик Б. Й. Історія держави і права зарубіжних країн (Середні віки та ранній новий час) : навч. посібник. Львів : Світ, 2006. 696 с.
9. Трофанчук Г.І. Історія держави і права України : навч. посіб. Київ : Юрінком Інтер, 2011. 384 с.
10. Хома Н. М. Історія держави та права зарубіжних країн : навч. посіб. для студ. вищих закладів освіти. Київ : Каравела, 2004. 475 с.
11. Шигаль Д.А. Історія держави і права зарубіжних країн: курс лекцій. Харків : ФПН, 2010. 340 с.

Інформаційні ресурси в інтернеті

12. Бостан Л.М., Бостан С. К. Історія держави і права зарубіжних країн : навч. посіб. для студ. вищих навч. закл. 2-ге вид., перероб. та допов. Київ : Центр учбової літератури, 2008. 729 с. (URL http://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/CUL/13-Istor_derzh_prava_Bostan.pdf)
13. Буткевич О. В. Історія міжнародного права: підручник. Київ : Видавництво Ліра-К, 2013. 416 с. (URL <https://studfiles.net/preview/5045069/>)
14. Ластовський В.В. Історія держави і права зарубіжних країн: навчальний посібник. Київ: Видавничий центр КНУКіМ, 2017. 195 с. (URL https://www.academia.edu/35438724/%D0%86%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%D1%96%D1%8F_%D0%B4%D0%B5%D1%80%D0%B6%D0%B0%D0%B2%D0%B8_%D1%96_%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%B0_%D0%B7%D0%B0%D1%80%D1%83%D0%B1%D1%96%D0%B6%D0%BD%D0%B8%D1%85_%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD._%D0%9A._2017)